

ECTS макет на учебен курс

Факултет/филиал

Химически факултет

Катедра

Физикохимия

Професионално направление (на курса)

4.2 Химически науки

Специалност

ОПИСАНИЕ

1. Наименование на курса

Езикова култура

2. Код на курса**3. Тип на курса**

Факултативна дисциплина

4. Равнище на курса (ОКС)

ОКС „бакалавър“

5. Година на обучение**6. Семестър****7. Брой ECTS кредити****8. Име на лектора**

Д-р Христиана Кръстева

9. Учебни резултати за курса – усвоени знания, умения, компетенции (цели)

В резултат на обучението по тази учебна дисциплина студентите ще знаят основните правописни и пунктуационни принципи, на които се основава съвременната българска книжовноезикова норма, а също и източниците, които биха могли да ползват при колебания в прилагането ѝ. Ще придобият умения за редактиране на свой и чужд текст. Ще изградят навици за прилагане на правоговорната книжовноезикова норма, което ще им гарантира успешно представяне при собствени устни изказвания пред различна аудитория. Ще повишат равнището на езиковата си компетентност, която е основополагащо не само за професионалната подготовка и реализация на обучаемите, но и за тяхната обща култура.

10. Начин на преподаване

Работи се върху затвърждаване на основните правила и прилагането им в писмената и устната форма на родния език, като се акцентира на често срещани грешки.

11. Предварителни изисквания (знания и умения от предходно обучение) и изисквания за други (едновременни) курсове

Студентите трябва да имат задоволително ниво на грамотност, удостоверено с предходно успешно полагане на задължителния държавен зрелостен изпит по български език и литература, който от своя страна е условие за получаване на диплома за средно образование и съответно – за кандидатстване и записване във висше училище.

12. Препоръчани избираеми програмни компоненти

текст (общо описание)

13. Съдържание на курса

Курсът включва запознаване с основните принципи, залегнали в основата на съвременната българска книжовноезикова норма (общ правопис, особености с граматичен характер, пунктуационно оформление).

Започва се с предмета на езиковата култура (въвеждат се понятията уместност и правилност на изказа, езикова компетентност). Набелязват се връзките на езиковата култура с останалите лингвистични дисциплини (фонетика, лексикология, морфология, диалектология, синтаксис, стилистика). Коментират се често срещани грешки, произтичащи от непознаване на правилата с фонетичен и морфологичен характер. Специално внимание се обръща на грешките, допускани поради неуместна употреба на термини и чуждици, чието речниково значение или графичен облик не се познава. Посочват се неточности в писмената и устната реч, породени от диалектни влияния. Коментират се стилистични и пунктуационни грешки, които се допускат поради непознаването на основни понятия от синтактичното равнище на езика.

Правописни правила с фонетичен характер (променливо и непроменливо „Я“, твърд и мек вариант на определителния член в м.р., (не)палатализирани форми при някои глаголи от първо спрежение в сег. вр., редукция на гласни в представки).

При правилата с граматичен характер се обръща внимание, че случаите следва да се проверяват (и тези правила да се прилагат) в зависимост от конкретния текст/изречение (пълна или кратка членна морфема в м.р.; бройна форма или множествено число при същ. м.р.; форми за винителен (или дателен) падеж при някои местоимения (въпросителното местоимение за лице и изведените от него: кой - кого (кому); някой - някого (някому) и т.н.).

Употреба на отделните препинателни знаци (най-вече на запетаята – т. нар. оградящи запетаи при подчинени изречения, обособени части и вметнати части, запетая при еднородни части и т.н., също и на въпросителния знак, на кавичките, на тирето, на двоеточието).

В курса се коментират принципите (синтактичен, стилистичен и морфологичен) за употреба на главна буква. Най-голямо внимание се отделя на морфологичния принцип, като се посочва и прилага алгоритъм за прецизиране на употребата на главна буква при сложните съществителни собствени имена. Посочват се и случаи, в които се употребява малка буква.

Работи се върху прилагане на критерии за слято, полуслято и разделно писане - смислово отношение между съставките на сложните думи, място на главната съставка спрямо подчинената, морфологична изменяемост на главната съставка. Упражняват се и изключения.

14. Библиография (основни заглавия)

Мурдаров, В., Т. Александрова, Р. Станчева и др. (авторски колектив от Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ при Българската академия на науките). Официален правописен речник на българския език. София: Просвета, 2012.

Мурдаров, В., Т. Александрова, Р. Станчева и др. (авторски колектив от ИБЕ „Проф. Л. Андрейчин“ при БАН). Официален правописен речник на българския език. Глаголи. София: Просвета, 2016.

Гайдарова, Т. Новото в новия български правописен речник. Пловдив: Контекст, 2015.

Маровска, В., Карастанева, Ц. Практическа граматика на съвременния български книжовен език. Трето преработено издание. София: Алекс, 2000.

Желязкова, Д. За някои промени в правописа и пунктуацията. Пловдив: Хоризонти, 2014.

Тишева, Й., Дачева, Г., Ангелова, Т. Българският език – трудни въпроси, лесни отговори. София: Стандарт, 2004.

Пантелеева, Хр. Граматика на вежливата реч. София: Наука и изкуство, 1994.

Брезински, Ст. Българският език свещен... Пловдив: Хермес, 2015.

Чакърва, Кр. Лекции по правопис и пунктуация. Подготовка на студенти от първи и втори курс за Втора национална олимпиада по езикова култура. Пловдив, 2019.

Бъркалова, П. „Българският синтаксис – познат и непознат“, Пловдив 2010

Бъркалова, П. „Конфигурационен анализ на изречението“, Пловдив 2019

15. Планирани учебни дейности и методи на преподаване

Запознаване с основните принципи на книжовноезиковата норма на съвременния български език, като за тази цел са предвидени петнадесет теми. 15 часа лекции, 15 часа упражнения.

16. Методи и критерии на оценяване

Обучението по езикова култура приключва с писмен изпит, който се състои от един теоретичен въпрос и практическа част, включваща десет тестови задачи и един кратък текст, в който трябва да се отстранят умишлено допуснати правописни, граматични и пунктуационни грешки. Крайната оценка е средноаритметична от оценките на теоретичната и практическата част.

17. Език на преподаване

Български

18. Стажове/практика

текст (общо описание); в сл., когато в 15. са указани практикуми (лабораторни), описанието е задължително

19. Изготвил описанието

Д-р Христиана Кръстева

20. Тематично съдържание на учебната дисциплина

Езикова култура – предмет и задачи, връзка с лингвистичните дисциплини.
Норма и кодификация. Правописна и правоговорна норма и различията между тях.

Правописна система. Фонетична и графична система на българския език.

Речев етикет. Езикова култура и речев етикет.

Особености на българския правопис.

Ятов преглас, условен правопис, редукция на неударените гласни.

Отклонения в изговора на палаталните съгласни.

Слято, полуслято и разделно писане.

Бройна форма и множествено число при съществителните имена.

Членуването в българския език.

Изразяване на учтивост в българския език.

Употреба на главни и малки букви.

Особености при пунктуацията на простото изречение.

Особености при пунктуацията на сложните изречения.

Други препинателни знаци.